

stemmelser mellem Marinestab og Generalstab, som jo heller ikke er ukendte i andre Lande — vi har i alt Fald hørt mange Mindelser om dem herhjemme, naar man overhovedet vilde enhver Tanke om et effektivt Forsvar til Livs —, gav Anledning til meget indgaaende Forhandlinger.

Under disse Drøftelser var det Mr. Winston Churchill den 30. August 1911 skrev et Brev til den daværende britiske Udenrigsminister Sir Edward Grey, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse vil oplæse den vigtigste Passus af. Churchill skriver til Sir Edward Grey: „Maaske er den Stund i Færd med at komme, da en afgørende Aktion vil være nødvendig. Vær saa god at overveje følgende Politik, dersom og naar Marokko-Underhandlingerne strander. Foreslaa Frankrig og Rusland et Treforbund for bl. a. at sikre Belgiens, Hollands og Danmarks Uafhængighed (to safeguard the independence of Belgium, Holland and Denmark). Sig til Belgien, at vi, dersom dets Neutralitet krænkes, er forberedte paa at komme det til Hjælp og slutte en Alliance med Frankrig og Rusland for at garantere dets Uafhængighed. Sig, at vi vil tage hvilke som helst militære Skridt, der maatte være mest virksomme i dette Øjemed. Men den belgiske Hær skal rykke i Felten i Forstaaelse med de britiske og franske Hære, og Belgien skal ufortøvet beskytte Liège og Namur. Ellers kan vi ikke være ansvarlige for dets Skæbne. Byd baade Holland og Danmark samme Garanti, under Forudsætning af, at de gør deres yderste (contingent upon their making their utmost exertions)“.

Jeg fremdrager kun dette til Belysning af den Opfattelse, som ledende europæiske Statsmænd i kritiske Situationer har haft af det virkelige, effektive Neutralitetsbegreb; og at denne Opfattelse var ganske uforandret ved Verdenskrigens Udbrud, haves der et utvetydigt Vidnesbyrd om i den store Tale, Sir Edward Grey holdt i Underhuset den 3. August 1914, da Europa stod overfor Verdenskrigens Udbrud. Efter de britiske Parlaments-Referater skal jeg med den højtærede Formands Tilladelse oplæse det paagældende Afsnit. Hele Spørgsmaalet drejede sig i sit Udgangspunkt om Belgien og den urovækkende Situation: man vidste endnu ikke, om der forelaa et tysk Ultimatum til Belgien.

Den britiske Udenrigsminister udtalte: „Fra vor Side fandt der diplomatisk Intervention Sted sidste Uge. Hvad kan diplomatisk Intervention udrette nu? Vi har store og vitale Interesser i Belgiens Uaf-

hængighed — Integriteten er den mindste Del“. Jeg beder ærede Medlemmer lægge Mærke til den skarpe Forskel, den britiske Udenrigsminister i denne Tale gør paa Integritet og Uafhængighed. „Dersom Belgien tvinges til at underkaste sig Tilladelsen af en Krænkelse af dets Neutralitet, er Situationen klar. Selv om det gik med til at tillade Krænkelser af dets Neutralitet, er det givet, at det kun kunde handle saaledes under Pres. De mindre Stater i denne Egn af Europa kræver kun een Ting. Deres eneste Ønske er at forblive urørte og uafhængige. Den eneste Ting, de frygter, er, tænker jeg, ikke saa meget, at deres Integritet som at deres Uafhængighed skulde blive antastet. Hvis i den Krig, Europa nu staar overfor, eet af disses Landes Neutralitet krænkes — det er de smaa nord-europæiske Lande, der er Tale om —, „hvis en af de kæmpende Magters Tropper krænker dets Neutralitet, og der ikke foretages noget for at afværge det — hvordan det end gaar med Integriteten, Uafhængigheden vil det i saa Tilfælde være forbi med ved Krigens Afslutning“.

Og efter at have gengivet en Udtalelse af Gladstone om, at Storbritannien har en Interesse i Belgiens Uafhængighed, der er videre end den, Landet har i den bogstavelige Gennemførelse af Garantien for dets Integritet, fortsatte Sir Edward Grey: „Nej, i Tilfælde af at der har været noget af et Ultimatum til Belgien med Forlangende om at kompromittere eller krænke dets Neutralitet — hvad der end maatte være tilbudt det til Gengæld, dets Uafhængighed vil være tabt, naar dette holdes. Gaar Belgiens Uafhængighed tabt, vil Hollands følge efter. Jeg beder Huset ud fra et britisk Interessesynspunkt betænke, hvad Følgen vil blive. Hvis Frankrig bliver slaet i en Kamp paa Liv og Død, slaet i Knæ, hvis det mister sin Stilling som Stormagt og maa underkaste sig en andens Villie og Magt, der er større end det selv — Følger, som jeg ikke anteciperer, fordi jeg er sikker paa, at Frankrig har Magten til at forsvare sig med al den Energi og Dygtighed og Patriotisme, som det saa ofte har vist —, men hvis dette skete, og Belgien faldt under samme dominerende Indflydelse, og derefter Holland, og derefter Danmark, vilde da ikke Gladstones Ord blive Sandhed?“

Det ses heraf ganske tydeligt, hvad der ved Verdenskrigens Udbrud i det afgørende Øjeblik forstodes af ledende europæiske Statsmænd ved Opretholdelsen af Neutraliteten. Jeg ønsker i denne Forbindelse at understrege, at dette netop fremsættes af